

Міністерство культури та інформаційної політики України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики»
Дніпропетровської обласної ради»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної
діяльності КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Віталій Карась
Віталій КАРАСЬ
«30» серпня 2024 року

СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»
кафедра вокально-хорового мистецтва

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

Д н і п р о
2 0 2 4

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. Навчальна дисципліна «Клас ансамблю» є обов'язковим компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти «магістр». Актуальність предмета визначається необхідністю оволодіння практичними знаннями з питань академічного співу для застосування їх у вокально-театральній діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти формують компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою Дніпровської академії музики.

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахові:

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Кількість кредитів ЄКТС – 3, курс – перший; семестр I–II, загальний обсяг – 90 годин, з них практичних – 38 годин, самостійних – 52 години.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Клас ансамблю» є підготовка магістрів до ансамблевої театральної та концертно-творчої діяльності в академічній культурно-мистецькій сфері, а також виховання у молодих музикантів найякісніших виконавських навичок у ансамблевому професійному володінні голосовим апаратом

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Клас ансамблю» вивчається на першому курсі (I–II семестри) та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання з дисциплін «Концертно-камерний спів». «Фах/виконавство». Дисципліна «Клас ансамблю» пов'язана з вивченням наступних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки: «Оперний клас», «Сучасне виконавське мистецтво».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Клас ансамблю» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Інформаційно-узагальнюючий метод, пояснювально-стимулюючий, збирання інформації, метод міжпредметних зв'язків, метод жанрової атрибуції, аналітичний метод.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

Тема 1. Роль та значення ансамблевого співу в розвитку музичної культури. I Поняття ансамбль Вокальний ансамбль. Основні поняття теми: а cappella, спірічуелс, VІA (вокально-інструментальний ансамбль), вокальні джазові ансамблі, дует, тріо, квартет, квінтет.

Тема 2. Дикція та орфоепія в ансамблі. Орфоепія при виконанні ансамблевого співу вокальних творів. Специфіка вимовляння приголосних та голосних у ансамблевому співі. Динамічні відтінки при виконанні 2-х голосних ансамблевих творів. Особливість виконання динамічних відтінків у вокальному ансамблі. Поняття – атака звуку, польотність голосу, сила звуку – спільність та розбіжності.

Тема 3. Партії, що складають ансамбль. Основні поняття теми: партія, дівізі, тип та вид хору, діапазон, партитура, аколада.

Тема 4. Вокально-темброва культура ансамблю. Основні поняття теми: тембр, діапазон, співацьке дихання, «ланцюгове» дихання», манера, теситура, обертони.

Тема 5. Стрій в ансамблі. Поняття «стрій». Основні поняття теми: стрій, камертон, зонний стрій, темперований стрій, традиційний.

Тема 6. Мелодичний стрій. Основні поняття теми: мелодичний стрій, правила інтонування звукорядів, правила інтонування інтервалів.

Тема 7. Гармонічний стрій. Основні поняття теми: гармонічний стрій, гомофонно-гармонічна фактура, консонантність, дисонантність.

Тема 8. Ансамбль в опері, опереті, мюзиклі. Основні поняття теми: унісонний, гармонічний і поліфонічний ансамбль, ланцюгове дихання, природній та штучний ансамбль, гармонічна фактура, гомофонно-гармонічна фактура.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. До контрольних заходів відносяться поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** включає до себе перевірку засвоєння матеріалу вибіркових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та індивідуальних завдань. **Підсумковий контроль** – **екзамен** наприкінці I-го семестру – проводиться з метою оцінки результатів навчання в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»). Курс передбачає ансамблеву роботу та роботу у колективі. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Берегова О. Музично-виконавські школи України: етапи становлення у ХХ столітті. *Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського*. К., 2008. Вип. 67. С. 131–150.
2. Стасько Г. Тенденції впровадження креативних методик у практику виховання голосу людини. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2015. С. 166–178.
3. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посібник. Вінниця: Нова Книга, 2013. 176 с.
4. Сун Жуйшань Духовно-пісенна генеза арії та її виконавська парадигма: дис. ... докт. філософії: спец. 025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво). Одеса, 2023. 182 с.
5. Суржина Н.А. Антологія мецо-сопрано: (навч.-метод. посіб.); Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. Дніпро : Ліра, 2019. 358 с.
6. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2016. 307 с.
7. Чжичао Лі Музично-виконавська діяльність Пласідо Домінго як синергійний феномен: дис. ... докт. філософії: спец. 025 Музичне мистецтво (02 Культура і мистецтво). Одеса, 2023. 175 с.

Додаткова

1. Азарова Л.Г. Методичні принципи формування співочого голосу видатного педагога Ф. Ламперті. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) № 11(246)*. Ч. I. 2012. С. 102–109.

2. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник / 2-ге вид. К. : LAT & K, 2012. 192 с.
3. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник (з грифом МОН України) / НМАУ ім. П. І. Чайковського. 3-тє вид. К. : Видавець Бихун В. Ю., 2017. 218 с. .
4. Бондарчук В.О. Феномен творчості Дмитра Гнатюка в музично-театральній культурі України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ...докт. мистецтвознавства. К., 2019. 31 с.
5. Варварцев М. Життя та сцена Миколи Іванова: історія українця в італійському Рісорджименто»: монографія. К., Ін-т історії НАН України, 2011. 188 с..
6. Ващенко Н.Н. Творча спадщина Олександра Мишуги (1853–1922 рр.) в контексті розвитку української мистецької педагогіки: дис. ... канд. пед. наук. Полтава: ПНПУ, 2015. 234 с.
7. Вотріна В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. К.: НМАУ, 2014. 272 с.
8. Ганджа І.В. Феномен Діани Петриненко як співачки і педагога. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство* Вип. І(6), 2016. С. 197–202.
9. Гончарова В. С. Донецький національний академічний театр опери та балету імені А. Б. Солов'яненка в культурно-мистецькому просторі Донеччини 1932–2012 рр. : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: спец.: 26.00.01 Теорія та історія культури. К.: НАКККіМ, 2014. 20 с.
10. Гринь Л.О. Історичний аспект розвитку української вокальної школи ХХ сторіччя. *Педагогічні науки*. Вісник Запорізького національного університету № 1(17), 2012. С.45–49.
11. Ляшенко Ю. В. Підготовка сучасних академічних співаків у класі вокального ансамблю: навч. посібник. Донецьк: ДДМА імені С. С.Прокоф'єва, 2008. 157с.
12. Небога О. Г. Київська школа сольного співу середини ХХ століття як феномен європейського вокального виконавства *Вісник КНУКіМ*. Серія «Мистецтвознавство» : зб. наук. пр. Вип. 38 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. К. : Видав. центр КНУКіМ, 2018. С. 206–215.
13. Процев'ят М. Значення творчості М. Лисенка для концертної і педагогічної діяльності Одарки Бандрівської. *Наукова збірка Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка*. 2013. Вип. 27. С. 120–125.
14. Стефанюк М. Універсальність творчості Бориса Романовича Гмирі. *Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи*. Зб. статей ДВНЗ Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. С. 68–79.
15. Царук С. Вокальна школа українського професора Олександра Мишуги. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. /Зб. наук.праць Рівненського державного гуманітарного університету. Рівне, 2013, вип. 2, том 2. С. 153–156.

16. Чень Ван Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук. К., 2017. 244 с.
17. Шуляр О. Вокально-виконавська та педагогічна діяльність славетного співака Галичини Олександра Мишуги. *Вокальне мистецтво: історія, сучасність. Перспективи.* Збірник статей ДВНЗ Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2015. С. 50–68.

Інформаційні ресурси

1. http://ukrnotes.in.ua/Himn_Ukrainy.php
2. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
3. http://ukrnotes.in.ua/lysenko_2.php
4. http://ukrnotes.in.ua/noty/Lysenko/Lysenko_Natalka-Poltavka.php
5. <http://ukrnotes.in.ua/Kyreiko.php>
6. <http://ukrnotes.in.ua/Kos-Anatolskyi.php>
7. <http://ukrnotes.in.ua/kosenko.php>
8. <http://ukrnotes.in.ua/Skoryk.php>
9. <http://ukrnotes.in.ua/stecenko.php>
10. <http://ukrnotes.in.ua/stepovyuy.php>
11. <http://ukrnotes.in.ua/Filts.php>
12. <http://ukrnotes.in.ua/shevcenko.php>
13. <http://composersukraine.org/index.php?id=1371>
14. <http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/187-pub120operakaterina.html>
15. https://web.archive.org/web/20080212085216/http://www.opera.com.ua/opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html
16. [opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html](http://www.opera.com.ua/opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html)
17. [Aveclassics.net](http://www.aveclassics.net)
18. <https://web.archive.org/web/20120923124530/http://www.opera.com.ua/staff>
19. <http://vecchiosito.bnnonline.it/biblvir/verdi/index.html>
20. [opera-grishko.com.ua](http://www.opera-grishko.com.ua)
21. [mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s](http://www.mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s)
22. <https://www.liveabout.com/operas-by-giuseppe-verdi-724297>
23. https://dme.mozarteum.at/DME/nma/nmapub_srch.php